



Katalog zasad zrównoważonego rozwoju 6R

Opis zasad¹:

Zasada „**REFUSE (ODMÓW)**” polega na rezygnacji z użycia materiałów, substancji lub produktów, które nie nadają się do ponownego użycia, naprawiania lub recyklingu lub które charakteryzują się negatywnym oddziaływaniem na środowisko lub na życie i zdrowie ludzi. Stosowanie zasady powinno być odzwierciedlone całkowitym (100%) wyeliminowaniem takich materiałów, substancji lub produktów. Stosowanie zasady może też polegać na prowadzeniu badań dotyczących rezygnacji z użycia materiałów, substancji lub produktów, które nie nadają się do ponownego użycia, naprawiania lub recyklingu lub które charakteryzują się negatywnym oddziaływaniem na środowisko lub na życie i zdrowie ludzi.

Zasada „**REDUCE (OGRANICZ)**” polega na zmniejszeniu zużycia zasobów odnawialnych i nieodnawialnych, materiałów, substancji lub produktów poprzez zastosowanie odpowiednich działań technologicznych, logistycznych lub ekonomicznych. Ograniczenie powinno prowadzić do realnego zmniejszenia zużywanych zasobów, materiałów, substancji lub produktów w trakcie lub w wyniku realizacji pracy przedwdrożeniowej. Stosowanie zasady powinno być odzwierciedlone zminimalizowaniem wykorzystania konkretnych zasobów, materiałów, substancji lub produktów, w wyniku realizacji pracy przedwdrożeniowej bez jednoczesnego znacznego wzrostu wykorzystania innych zasobów, materiałów, substancji lub produktów. Stosowanie zasady może też polegać na prowadzeniu badań dotyczących zmniejszenia zużycia zasobów, materiałów, substancji lub produktów poprzez zastosowanie odpowiednich działań technologicznych, logistycznych lub ekonomicznych.

Zasada „**REUSE (UŻYWAJ PONOWNIE)**” polega na ponownym wykorzystaniu materiałów, surowców lub produktów, które zamiast stać się odpadem w jednym procesie produkcyjnym lub usługowym stają się surowcem dla innego. Zasada ta może też prowadzić do wykorzystania materiałów, surowców lub produktów do nowych funkcji, jeśli w obecnej postaci nie znajdują już zastosowania. Stosowanie zasady powinno być odzwierciedlone skierowaniem do wykorzystania lub nadaniem nowej, mającej znaczenie w danej lub innej działalności, funkcji konkretnym materiałom, substancjom lub produktom. Stosowanie zasady może też polegać na prowadzeniu badań dotyczących zaawansowanych technologii regeneracji produktów lub tworzeniu systemów promujących ponowne użycie.

Zasada „**RECOVER (NAPRAWIAJ)**” polega na wprowadzeniu takich rozwiązań technologicznych, logistycznych i marketingowych, które zapewniają dostępność części zamiennych, instrukcji obsługi i napraw, informacji technicznych lub innych narzędzi, sprzętu lub oprogramowania pozwalających na naprawę i ponowne użycie produktów bez szkody dla ich jakości i bezpieczeństwa. Stosowanie zasady polega też na wydłużaniu cyklu życia produktu poprzez umożliwienie jego naprawy, odświeżenia czy poprawy estetyki lub na tworzeniu kompleksowych systemów promujących naprawę produktów. Stosowanie zasady powinno być odzwierciedlone wprowadzeniem możliwości naprawy, odświeżenia, odnowienia lub ulepszenia konkretnych produktów lub ich elementów, w wyniku których wydłuży się czas życia produktu lub elementu. Zmiana może dotyczyć sprzętu i maszyn. Stosowanie zasady może też polegać na prowadzeniu badań i wdrażaniu innowacji dotyczących zaawansowanych technologii regeneracji produktów lub tworzeniu systemów promujących naprawienia i regenerację produktów.

Zasada „**RECYCLE (ODDAJ DO RECYKLINGU)**” dotyczy sytuacji, w której produktu, materiału lub substancji nie można użyć ponownie lub naprawić / zregenerować, a powstałe w wyniku takiej sytuacji odpady nie mogą zostać ponownie użyte ani nie mogą utracić statusu odpadu. Odpady takie należy skierować do przetworzenia celem ponownego wykorzystania w pierwotnym celu lub przekształcić w nowe materiały i produkty. Za zgodny z zasadą należy też uznać recykling organiczny polegający na obróbce tlenowej lub beztlenowej odpadów. Stosowanie zasady powinno być odzwierciedlone skierowaniem do recyklingu konkretnych materiałów, substancji lub produktów, co do których niemożliwe było zastosowanie zasad: „reuse” lub „recover”. Zmiana może dotyczyć sprzętu i maszyn. Zgodne z zasadą jest także wykorzystanie w działalności materiałów, substancji lub produktów, które pochodzą z recyklingu, w tym po utracie statusu odpadów. Stosowanie zasady może też polegać na prowadzeniu badań dotyczących zaawansowanych technologii recyklingu.

Zgodnie z zasadą „**RETHINK (ZASTANÓW SIĘ CO MOŻESZ ZROBIĆ LEPIEJ)**” każdy, kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstanie odpadów lub oddziaływanie na środowisko, powinien takie działania zaplanować i zaprojektować przy użyciu takich sposobów produkcji lub form usług oraz surowców i materiałów, aby zapobiegać powstawaniu odpadów lub istotnie je ograniczać lub ograniczać ich negatywne oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi oraz na środowisko. Istotą tej zasady jest planowanie i projektowanie z uwzględnieniem pełnego cyklu życia danego produktu lub usługi. W tym celu niezbędne jest identyfikowanie materiałów, substancji lub produktów będących głównymi źródłami oddziaływania na środowisko lub powstawania odpadów, a następnie podejmowanie działań w celu zapobiegania lub ograniczenia ich wykorzystania. Stosowanie zasady powinno być odzwierciedlone przeprowadzeniem badań i ocen w zakresie środowiskowej oceny cyklu życia, oceną śladu środowiskowego produktu, przeprowadzeniem innej certyfikacji środowiskowej, uzyskaniem oznakowania ekologicznego lub weryfikacji technologii środowiskowej dla wyrobu lub usługi. Zgodne z zasadą jest także prowadzenie zakupów zgodnie z kryteriami zielonych zamówień publicznych.

¹ Źródło: https://www.nowoczesnagospodarka.gov.pl/media/139174/Poradnik_kwestie_srodowiskowe_FENG.pdf, zmodyfikowane.